

Plan mot diskriminering och kränkande behandling för Lindåsens förskola

Läsår 2024–2025

Innehåll

Mål med planen	3
Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling	3
Inledning	3
Definitioner	3
Delaktighet i arbetet med planen	3
Förankring av planen	4
Ansvarsfördelning	4
Utvärdering av åtgärderna och insatserna i föregående års plan	4
Främja lika rättigheter och möjligheter	5
Främjande insatser	5
Kartläggning	7
Förebyggande åtgärder	7
Rutiner för att hantera trakasserier och kränkande behandling	8
Lagar och regler som gäller för planen	10
Viktiga begrepp och definitioner	10
Diskriminering	10
Diskrimineringsgrunder	10
Direkt och indirekt diskriminering	11
Trakasserier	11
Sexuella trakasserier	11
Tillgänglighet	12
Likabehandling	12
Främjande respektive förebyggande åtgärder	12
Främjande arbete - vad säger lagen?	12
Kränkande behandling	13
Mobbning	13
Utrednings- och åtgärdsskyldighet	13
Repressalier	13
Kartläggning	14

Förskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling är ett viktigt verktyg för att strukturera likabehandlingsarbetet. Arbetet med att utforma planen är också ett sätt att förankra likabehandlingsarbetet och att involvera alla som berörs.

Mål med planen

All personal på Lindåsen tar avstånd från alla former av diskriminering och kränkande behandling.

Alla barn på Lindåsen ska känna sig trygga och uppleva att de blir lyssnade på och tagna på allvar.

En förskolegång på Lindåsen ska vara säker ur ett likabehandlingsperspektiv.

Planen gäller både de situationer där det kan uppstå kränkningar eller risk för kränkningar mellan elever/barn och de kränkningar eller risker för kränkningar som vuxna på skolan kan utsätta elever/barn för.

En viktig utgångspunkt är att ett barns upplevelse alltid måste tas på allvar. Om den vuxne inte uppfattar att det är en kränkning så är det barnets upplevelse som definierar kränkningen.

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling

Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling består av

- det främjande arbetet
- det förebyggande arbetet inklusive kartläggning
- det åtgärdande arbetet

Inledning

Förskolans namn: Lindåsens Förskola
Planen gäller från: September, 2024
Verksamhet som omfattas av planen Samtliga barn, 1–5 år, på förskolans alla avdelningar.
Kontaktperson för planen, utsedd av rektor Jenny Edvardsson 072–2543855
Samtliga insatser och åtgärder som framgår av planen ska utvärderas Framåtsyftande samtal med vårdnadshavarna till 1 - 4 åringar sker i början av varje termin i september samt februari-mars. För vårdnadshavare till 5 åringar sker samtalen i november och i maj. Kartläggning sker via trygghetsblanketten med att alla barn i förskolan besvarar frågor tillsammans med en pedagog och även i hemmet med vårdnadshavare om barnets trivsel på förskolan. De yngsta barnen på förskolan observeras utifrån enkätens frågor. Vid eventuella åtgärder följs kartläggningen upp så att åtgärderna har nått sitt resultat. Enkät till vårdnadshavarna skickas ut under vårterminen samt en medarbetarenkät. Trygghetsenkäten utvärderas och följs upp på varje enhet utifrån trygghet, barns inflytande och lärmiljöer.

Definitioner

I skollagen och diskrimineringslagen finns ett antal begrepp som är viktiga att känna till i arbetet med likabehandling. Du hittar dessa i bilagan med definitioner. Där finns också olika exempel på kränkande behandling.

Delaktighet i arbetet med planen

Barnens delaktighet

Barnen är experter på hur situationen på förskolan är och medverkar alltid i kartläggningen.

Vid kartläggningen sker samtal kring frågor från trygghetsblankett med barn och vårdnadshavare samt ansvarspedagog.

Arbetet med att förebygga och förhindra kränkande behandling och diskriminering utgår från det som framkommer i terminens tidiga kartläggning tillsammans med barn och vårdnadshavare.

Vårdnadshavares delaktighet

Får information och är delaktiga i kartläggningen. Vårdnadshavare kan framföra tankar vid framåtsyftande samtal som är 2 gånger/läsår, samt vid daglig dialog vid hämtning och lämning samt vid föräldramöten. Vårdnadshavare är också välkomna på verksamhetsbesök.

Medarbetarnas delaktighet

Pedagoger gör kartläggningen med sina ansvarsbarn, resultat av kartläggningen sammanställs i arbetslaget. Åtgärder som behöver sättas in diskuteras och fastställs i arbetslaget. Insatta åtgärder följs upp i arbetslaget. Pedagoger presenterar plan på föräldramöte. Specialpedagog träffar trygghetsteamet kontinuerligt under året.

Förankring av planen

Planen förankras på följande sätt

Planen förankras hos barn genom personalens arbetssätt, bemötande och förhållningssätt. Kartläggningen sker via trygghetsblankett och vardagliga samtal med barn i förskolans alla rutinsituationer ex. måltiden och i leken.

Personalen arbetar kontinuerligt med värdegrundsarbetet och har en levande dialog om planens innehåll genom bl.a. samtal som uppstår via litteratur som barnen tar del av vid högläsning.

Planen förankras hos personal vid APT. All personal på förskolan läser planen i sin helhet och är en stående punkt vid arbetslagets reflektion hur vi ska arbeta förebyggande mot kränkningar samt vidhålla ett kontinuerligt värdegrundsarbete på förskolan. Genom kontinuerliga diskussioner kring planen är vårt mål att göra planen levande och tillgänglig.

Planen ingår i introduktionen av personal som anställs under året.

Planen förankras hos vårdnadshavarna genom information via vår hemsida, edwise och edlevo, trygghetsenkäten, framåtsyftande samtal och via samtal kring planen på föräldramöten.

Förankring av planen

Dokumentation av fall av kränkande behandling sker omgående.

Ansvarsfördelning

Enligt skollagen har huvudmannen det övergripande ansvaret för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Huvudmannen, det vill säga Barn – och utbildningsnämnden, ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever (6 kap 6 § Skollagen).

Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling (6 kap 7 § Skollagen).

Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap 10 § Skollagen)

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling (6 kap 8 § Skollagen).

Enligt skollagen ansvarar rektor för att huvudmannen får kännedom om kränkande behandling i verksamheten (6 kap 10 § Skollagen).

Personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig har blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektor 6 kap 10 § Skollagen).

En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig har blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen (6 kap 10 § Skollagen).

I Laxå kommun delegerar huvudmannen till rektor på varje enhet att ansvara för genomförandet av arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Rektor är ansvarig för att planen upprättas och följs enligt den plan som gäller. Rektor ska ansvara för att planen implementeras, utvärderas och revideras varje år. All personal har ansvar för att planen efterlevs och att arbeta efter den.

Rektor ska på huvudmannens delegation se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla till huvudmannen samt vidta åtgärder.

Trygghetsteam och kurator ansvarar för det förebyggande arbetet och ska arbeta för att förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Kurator återför verksamheternas arbete till huvudmannen enligt rutin. Rutinen innebär att utsedd kontaktperson för verksamheten träffar huvudmannens representant vid ett antal tillfällen per termin för återföring.

Utvärdering av åtgärderna och insatserna i föregående års plan

Planen mot diskriminering och kränkande behandling innehåller här nedan en redovisning av hur åtgärderna och insatserna i föregående års plan har genomförts. Har insatserna och åtgärderna haft avsedd effekt utifrån de mål som sattes upp i föregående års plan? Utvärderingen är utgångspunkten för årets plan.

Beskrivning av hur fjolårets plan har utvärderats och vilka som har varit delaktiga

Utifrån diskrimineringslagen arbetar förskolan fortlöpande i fyra olika steg med att motverka diskriminering genom att undersöka(kartlägga), analysera, åtgärda, följa upp och utvärdera. Arbetet syftar till att främja och förebygga alla diskrimineringsgrunderna genom:

- kartläggning och samtal och observationer med alla barn i förskolan
- resultat i stratsys
- analys av enkät till vårdnadshavare,
- resultat av inskolning får vi fram en helhetsbild.

Varje åtgärd behandlas var för sig och följs upp och utvärderas för att se om det skett en förbättring.

Rektor, specialpedagog, pedagoger, barn och vårdnadshavare har varit delaktiga i arbetet med fjolårets plan.

Ansvariga för att årets plan utvärderas är: rektor tillsammans med specialpedagog, arbetslagsledare och pedagoger.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Efter förra årets kartläggning har åtgärder gjorts så som lampor på toaletter och lekmiljöer har förbättrats för tryggheten. Vi har tittat på frågorna och observationerna från våra kartläggningar som barnen har svarat på. Vi jobbar kontinuerligt med barnen om trygghet och värdegrund i vardagen och aktiviteter på förskolan. Vi ser att vi behöver fortsatt utveckla vår utomhusmiljö med fokus på språkutveckling, till exempel tydligheten med bildstöd och genomtänkt material som utvecklar barnens språkutveckling.

Främja lika rättigheter och möjligheter

Att arbeta med att främja lika rättigheter och möjligheter riktar sig till alla elever och vuxna på skolorna och ska genomföras utan att det föranses av något särskilt problem.

Främjande insatser

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas. Det främjande arbetet ska omfatta möjligheter för barn och elever att återkommande diskutera normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas med mål att förstärka respekten för allas lika värde.

Mål

Barnen i åldrarna 1–5 år möts av en trygg miljö och en lärorik undervisning.

Diskrimineringsgrund/diskrimineringsgrunder som omfattas av insatsen

Ålder, kön
<p>Insats</p> <p>Alla pedagoger är närvarande i barnens lek, aktiviteter och undervisning både inomhus och utomhusmiljö. Vi skapar både lärorika och trygga miljöer för alla åldrar med tillsyn av pedagogerna i så kallade "Rum i rummen". Alla lärmiljöer är könsneutrala där alla barnen kan mötas och leka tillsammans. Avdelningar med stort elevantal delar ofta upp sig i mindre grupper och kan på så sätt få ta del av lärorika undervisningstillfällen samtidigt som alla blir mer sedda och hörda.</p>
<p>Hur och när ska insatsen följas upp</p> <p>Inför kartläggningen varje termin, vid inskolningssamtal samt under framåtsyftande samtalen med vårdnadshavarna. Föräldraenkät på VT.</p>
<p>Ansvarig för insatsens genomförande</p> <p>All personal på förskolan</p>

<p>Mål</p> <p>Lindåsens personal arbetar kontinuerligt med att skapa god kontakt med vårdnadshavare.</p>
<p>Diskrimineringsgrund/diskrimineringsgrunder som omfattas av insatsen</p> <p>Kön, ålder, etnisk tillhörighet</p>
<p>Insats</p> <p>För att skapa god kontakt med vårdnadshavare så försöker vi ha daglig kontakt med vårdnadshavare vid hämtning och lämning. Vi särskiljer inte om det är en kvinna, man eller vilken etnisk tillhörighet man har när vi samtalar med vårdnadshavare. "Alla är lika värda" är vårt motto på Lindåsen. Vid behov använder vi oss av tolk och bilder för att alla ska få samma information.</p> <p>Vi har framåtsyftande samtal 2 gånger per år.</p> <p>Alla avdelningar har ett Instagramkonto där pedagogerna kontinuerligt delger information om vad dagen/ veckan har handlat om.</p>
<p>Hur och när ska insatsen följas upp</p> <p>Samtal med vårdnadshavare, Instagramkontot, föräldramöten, framåtsyftande samtal och inskolningssamtal.</p>
<p>Ansvarig för insatsens genomförande</p> <p>All personal på förskolan.</p>

<p>Mål</p> <p>På vår förskola får alla barn möta språkrika miljöer.</p>
<p>Diskrimineringsgrund/diskrimineringsgrunder som omfattas av insatsen</p> <p>Etnisk tillhörighet, kön, ålder</p>
<p>Insats</p> <p>I vår lärmiljö inomhus möter barnen material, bilder och text i alla undervisningsmiljöer. Vi pedagoger har ett språkutvecklande arbetssätt. Där vi pedagoger möter barnen med tydligt språk både verbalt, kroppsspråk och med tecken som stöd, så att alla barn får samma rätt till undervisning, oavsett etnisk tillhörighet, ålder och kön. Alla pedagoger får ökad kunskap och kompetens i språkutveckling genom lärgruppsprojektet.</p>

Hur och när ska insatsen följas upp

Mitterminsuppföljning, lärgruppsprojektet, avdelningsmöte

Ansvarig för insatsens genomförande

All personal på förskolan.

Kartläggning

Områden som kommit fram i kartläggningen

Kränkande behandling

Kartläggningsmetod

Varje pedagog går med sina ansvarsbarn och kollar av vår inne och utemiljö med hjälp av trygghetsblanketten (glada, ledsna gubbar) som de kan svara med. Blir det en ledsen gubbe följer pedagog upp varför det blir en ledsen gubbe. Alla svar går pedagogerna tillsammans igenom vid en reflektion eller arbetslagstid. Under framåtsyftande samtalen går dessa igenom tillsammans med vårdnadshavare. Vi tar fram åtgärder på det som kommit fram för att göra det bättre. Detta sker 2 gånger/läsår i början av varje termin sen följs det upp, så att det har skett en förbättring.

Hur har barnen respektive personalen involverats i kartläggningen

Pedagoger och barn gör samtalen/frågorna om miljön tillsammans. Pedagogerna sammanställer alla svar och gör eventuella åtgärder.

Resultat och analys

Resultat VT-24

Lindåsen

Berätta hur det känns när du ska till förskolan?

Lind: De flesta barnen är gröna, några gula för de är ledsna precis vid lämning, men går över fort. Åsen: Nästan alla är gröna, en gul och två röda. Röda berättade barnen att de längtade efter föräldrarna eller ville inte bli sjuk på förskolan.

Känner du dig trygg överallt på förskolan?

Lind: Alla barnen var gröna. Åsen: Alla barn utom två gula. Ett av barnen hade uttryckt hemifrån att hen tyckte det var lite jobbigt när något annat barn blir tillsagd av en pedagog.

Tycker du om att leka och lära inomhus? Berätta vad?

Lind: Alla barnen tyckte det var roligt att leka inomhus så det är grönt. De gillar att leka med bilar, konstruktion av olika slag, matlagning, doktor utklädnad, sång och sagosamling, skapande av olika material. Åsen: Alla barn utom ett tycker om att leka och lära sig inomhus. Många olika saker de tycker om inomhus, rollekar, pärla, rita, konstruktion av olika slag och material, leka med bilar, dega och pussla är några saker.

Berätta vad du tycker om samlingen?

Lind: De flesta barnen är gröna och tycker det är kul men några har svårt att fokusera och sitta stilla en längre stund så de är gula. Åsen: Alla barn är gröna utom tre barn som är gula. De tycker om att man går igenom dagsschemat, namnhjulet. Finns ett fåtal röda som berättar att de inte vill sitta still.

Berätta vad du tycker om aktiviteter/ uppdrag?

Lind: Barnen tycker aktiviteter och uppdrag är spännande och roligt men några är gula och väljer att inte vara med på vissa uppdrag så de har valt gult. Åsen: Nästan alla har valt grönt utom två som valt gul. De tycker om olika uppdrag gällande matematik, svenska eller grönflagg. Då de tycker aktiviteterna/uppdragen är roliga ibland och ibland inte.

Tycker du om att leka och lära utomhus? Berätta vad?

Lind: De flesta är gröna och tycker det är roligt ute men en del barn tycker det är kallt och fryser så de är gula. Sandlådan, rutschkanan, cykla uppskattas mycket, men även vår kulle tycker barnen är roligt att springa, rulla, hoppa upp och ner för. Åsen: Nästan alla barn har valt

grönt utom fem som valt gul. De tycker om att klättra, cykla, leka i sandlådan, rollekar, jagalekar bla. De som valt gult berättar att de inte tycker om när det är kallt utomhus.

Tycker du om att leka och lära i skogen? Berätta vad?

Lind: Alla barnen är gröna och tycker skogen är rolig. De minsta har inte varit i skogen än. De tycker det är roligt att plocka pinnar, stenar, kottar. Gå en promenad och titta och lyssna efter fåglar, se vilka djur vi ser, plocka bär. Åsen: Nästan alla barn har valt grönt utom två. De två berättar de om väderförhållanden. Alla andra tycker om att klättra, bygga lägereld, koja, springa/rulla ner och upp för backen, titta i kikare och leta efter insekter.

Analys: Väldigt stor andel är gröna på hela Lindåsen vilket är ett bra resultat. Vårt värdegrundsarbete på förskolan för att stärka individen och gruppen ser vi har gett resultat. Barn kan bli tillsagda på förskolan men ska inte känna obehag av detta så vi samtalade och diskuterade efter detta i barngruppen så alla upplevde att det blev bra. Samlingarna är något vi arbetar med i förskolan både för att barnen ska få tydlighet och struktur över dagen. Pedagogerna diskuterar regelbundet hur vi ska få samlingen och olika uppdrag bättre så att alla barn deltar i samlingen eller är delaktiga i uppdrag och upplever att det är roligt, lärorikt och lustfyllt. Det är ett arbete vi behöver fortsätta med så alla barn upplever att de lyckas, har roligt och klarar av att sitta en stund. Vi har även olika kompensatoriska hjälpmedel som vi använder som stöd och hjälp. En del barn var gula när det gällde väderförhållanden och vi pratade om att med rätt klädsel kan "sämre" väder vara roligt att vistas i.

Kön

Kartläggningsmetod

Vid samtal och kartläggning med barnen, vid samtal med vårdnadshavare samt trygghetsenkät till vårdnadshavare.

Hur har eleverna respektive personalen involverats i kartläggningen

Vid samtal och kartläggningen samt vid pedagogernas reflektion om svaren som kom upp

Resultat och analys

Vi ser att barnen på Lindåsens förskola har lika förutsättningar och får lika mycket utrymme och det är ingen skillnad utifrån könstillhörighet, varken bland personal eller i barngrupperna. Detta är ett ständigt arbete som fortlöper under hela året i alla barngrupper.

Etnisk tillhörighet

Kartläggningsmetod

Vid samtal och kartläggning med barnen, vid samtal med vårdnadshavare samt trygghetsenkät till vårdnadshavare.

Hur har eleverna respektive personalen involverats i kartläggningen

Vid samtal och kartläggningen samt vid pedagogernas reflektion om svaren som kom upp.

Resultat och analys

Vi ser att barnen kan ha tankar och funderingar över att man kan se olika ut och prata olika språk, vilket personalen tar vara på och samtalar om med barnen. Vi har på Lindåsen många olika modersmål som vi försöker få med i den dagliga verksamheten. Vi har pedagoger som pratar annat språk än svenska, som i den dagliga verksamheten kan vara ett stöd och länk mellan pedagoger och barn samt vårdnadshavare. Vi arbetar för att alla barn ska leka med alla och vi pedagoger är med och stöttar för att kunna hitta sätt att leka tillsammans oavsett

vilken etnisk tillhörighet eller språk man har. Vi använder också tolk vid behov i samtal med vårdnadshavare.

Förebyggande åtgärder

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling

Mål och uppföljning
Inget barn ska känna sig utsatt för kränkande behandling på Lindåsen.
Åtgärd
Pedagogerna arbetar med att finnas tillgängliga och närvarande under alla situationer i förskolan. Vi arbetar regelbundet med empati och respekt. Vi uppmuntrar barnen i vardagen att hjälpa varandra. Vi har dagliga diskussioner om hur man är en bra kompis och hur vi ska vara mot varandra. Vi jobbar med att barnen ska känna att vi är ett VI på varje avdelning, att vi finns för varandra och hjälper och stöttar varandra. Vi för dialog och har ett samarbete med vårdnadshavare när situationer uppstår.
Motivera åtgärd
Om pedagogerna är närvarande i både tanke och fysiskt skapar det trygghet i barngruppen där vi kan motverka kränkande behandling.
Ansvarig
Samtliga pedagoger på förskolan.
Datum när det ska utvärderas
Vid kartläggningen vid båda terminerna.

Kön

Mål och uppföljning
Alla barn på Lindåsen blir bemötta på samma sätt oavsett könstillhörighet.
Åtgärd
Personalen observerar och är närvarande i stunden för att fånga upp hur flickor och pojkar blir bemötta av både varandra och av pedagoger.
Motivera åtgärd
Alla barn ska känna så trygga kring detta mål, att pedagogerna alltid finns där och hjälper och stöttar om något inte känns rätt i en situation.
Ansvarig
Samtliga pedagoger på förskolan.
Datum när det ska utvärderas
Vid kartläggningen vid båda terminerna.

Sexuella trakasserier

Mål och uppföljning
Inget barn på Lindåsen ska få känna sig utsatt för sexuella trakasserier.
Åtgärd

Vi jobbar aktivt med att säga stopp och använda stopphanden och att barnen frågar varandra innan om de t.ex. vill ha en kram. Pedagogerna för diskussioner om privata områden så barnen får kunskap om vad som är ok eller inte.

Motivera åtgärd

Vi pedagoger måste jobba aktivt med dessa frågor i alla barngrupper tillsammans med barnen för att de ska få en förståelse för privata delar på kroppen och att våga säga nej muntligt eller med kroppsspråk när något inte känns bra.

Ansvarig

Samtliga pedagoger på förskolan.

Datum när det ska utvärderas

Vid kartläggningen av båda terminerna.

Rutiner för att hantera trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. En elev kan bli utsatt för trakasserier och kränkande behandling av såväl personal som av andra elever. Det finns inget krav på uppsåt. En elev eller anställd behöver alltså inte haft någon elak avsikt för att göra sig skyldig till kränkande behandling eller trakasserier. Det är effekten som avgör.

Anmälan om uppmärksammas eller misstänkt kränkande behandling kan göras av elev, vårdnadshavare eller personal vid skolan. Alla elever ska vara informerade av skolans personal om vem de kan vända sig till om de upplever sig kränkta av en annan elev eller en vuxen i verksamheten. Vårdnadshavare får samma information exempelvis i samband med föräldramöte. Om en vuxen i skolan får kännedom om trakasserier eller kränkande behandling av en elev är de skyldiga att snarast anmäla detta till rektor som i sin tur beslutar om att utreda händelsen. Rektor informerar även skolhuvudmannen.

När det uppstår en situation där en elev känner sig kränkt ska en anmälan om misstänkt kränkande behandling upprättas i systemet Drafit.

Systemet innehåller uppgifter för att anmäla och utreda en händelse, ta ställning till, vidta och följa upp åtgärder. Systemet används för Laxå kommuns alla skolor.

Skolan måste ta ett samlat grepp kring elevers skolsituation och på ett allsidigt sätt utreda elevers känsla av utsatthet. Det är viktigt att den enskilda elevens upplevelse av det inträffade är utgångspunkten för utredningen kring vad som hänt. Om flera parter i samma ärende upplever att de utsatts för kränkning ska en anmälan och utredning göras för varje part.

Leder kränkningarna till att någon av de inblandade eleverna är i behov av särskilt stöd för att nå kunskapsmålen eller om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation måste även en utredning enligt 3 kap. 8 § skollagen inledas.

I förekommande fall ska även anmälan till andra myndigheter och personalansvarsnämnden göras.

Lagar och regler som gäller för planen

Sedan den 1 januari 2009 regleras arbetet mot diskriminering och kränkande behandling i både diskrimineringslagen och skollagen. Skolan ska varje år upprätta en likabehandlingsplan (enligt 3 kap. 16 § diskrimineringslagen) och en årlig plan mot kränkande behandling (enligt 6 kap i skollagen).

De regelverk som styr arbetet med plan mot diskriminering och kränkande behandling är:

- Diskrimineringslag (2008:567)
- Skollag (2010:800)
- Förordning (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling
- Skolverkets allmänna råd och kommentarer för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling, (SKOLFS 2012:10).

Viktiga begrepp och definitioner

Diskriminering

Diskriminering innebär när de som arbetar vid skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever, i samband med diskrimineringsgrunderna. Diskriminering kan även ske genom skolans regler, verksamhet, undervisning läroböcker och så vidare.

Elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse. Det är viktigt att komma ihåg då till exempel elever och/eller vårdnadshavare kan uttrycka att eleverna har diskriminerat varandra.

Diskrimineringsgrunder

Diskrimineringsgrunderna är tydligt definierade i diskrimineringslagen. De diskrimineringsgrunder som skyddas i lag är kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion och annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Kön

Med kön avses biologiskt kön (i juridisk mening), det vill säga att någon är man eller kvinna.

Könsöverskridande identitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck menas att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Etnisk tillhörighet

Med diskrimineringsgrunden etnisk tillhörighet menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringsgrunden avser diskriminering på grund av religion, annan trosuppfattning, annan religiös åskådning samt ateism.

Funktionsnedsättning/funktionshinder

Med funktionsnedsättning avses varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Sexuell läggning

Med det avses homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Ålder

Med ålder avses uppnådd levnadsålder, samt social identitet med utgångspunkt i ålder.

Direkt och indirekt diskriminering

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt. Med *direkt diskriminering* avses en särbehandling kopplad till någon av diskrimineringsgrunderna, till exempel ett barns kön eller etnicitet. En *indirekt diskriminering* sker när skolan tillämpar en bestämmelse eller förfaringsätt som verkar vara neutralt men i praktiken missgynnar ett barn ur ett diskrimineringsperspektiv.

Trakasserier

Trakasserier är en form av diskriminering och innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det kan även vara fråga om ignorerande, utfrysning eller att någon visslar, stirrar eller gör kränkande gester och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Det är trakasserier även när en elev kränks på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionsnedsättning med mera.

Sexuella trakasserier

Sexuella trakasserier är en form av diskriminering i diskrimineringslagen och innebär ett handlande av sexuell natur som kränker någons värdighet. Sexuella trakasserier behöver inte

ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om ovälkomna beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelande och upplevs som kränkande. Det kan också handla om sexuell jargong.

Tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är en form av diskriminering i diskrimineringslagen. Med bristande tillgänglighet avses att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. De åtgärder som kravet gäller är sådana som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till de ekonomiska och praktiska förutsättningarna, varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt andra omständigheter av betydelse.

Likabehandling

Med begreppet likabehandling menas att alla barn eller elever ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter oavsett någon diskrimineringsgrunderna. Det innebär dock inte alltid att alla barn och elever ska behandlas lika, se indirekt diskriminering.

Främjande respektive förebyggande åtgärder

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Det *förebyggande* arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i er verksamhet. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande mål och åtgärder måste motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Främjande arbete - vad säger lagen?

Enligt 3 kap. 14 § diskrimineringslagen ska huvudmannen bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de barn eller elever som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Enligt 6 kap. 6 § skollagen ska huvudmannen även se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Enligt Skolverkets allmänna råd bör det främjande arbetet

1. bedrivs systematiskt och långsiktigt, rikta sig till alla samt vara en del i det vardagliga arbetet,
2. baseras på kunskap om hur diskriminering, trakasserier och kränkande behandling uppstår och vilka faktorer som skapar en trygg miljö där alla barn och elever blir respekterade som de är,
3. omfatta kompetensutveckling för personalen för att vid behov öka medvetenheten och kunskapen om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,
4. innebära att personalen ges tid att diskutera egna normer och attityder samt sådana som genomsyrar den pedagogiska verksamheten, samt
5. omfatta möjligheter för barn och elever att återkommande diskutera normer, attityder och hur goda relationer kan vårdas.

Kränkande behandling

Med kränkande behandling menas ett uppträdande som utan att ha samband med en diskrimineringsgrund kränker ett barns eller en elevs värdighet. En viktig utgångspunkt är att en elevs upplevelse av kränkning alltid måste tas på allvar. Kränkningar kan till skillnad från diskriminering ske mellan elever.

Kränkningar kan till exempel vara:

- fysiska (slag, knuffar och negativa fysiska handlingar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykiska (utfrysning, grimaser, blickar, skratta nedlåtande, att alla går när man kommer)
- texter och bilder (teckningar, telefoner, lappar, fotografier, sms, mms, msn och meddelanden på olika webbkommunities).

Mobbning

En person är mobbad om han eller hon upprepade gånger under en viss tid blir utsatt för kränkningar från en eller flera personer.

Utrednings- och åtgärdsskyldighet

Skolan har enligt lag skyldighet att agera så snart någon i personalen får kännedom om att en elev känner sig utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Skolan ska utreda vad som har hänt och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. Det måste ske skyndsamt. Lärare eller annan personal som får kännedom om händelser som kan vara trakasserier eller kränkande behandling ska anmäla det till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att informera huvudmannen.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavare/förälder har anmält skolan för diskriminering eller berättat att det förekommer trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev

medverkar som till exempel vittne i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Kartläggning

Då Skolinspektionen visat på att kartläggningen är en av de vanligaste bristerna i skolornas arbete när det gäller likabehandlingsarbetet så följer här nedan en återgivning av Skolverkets allmänna råd om kartläggning.

Enligt Skolverkets allmänna råd bör huvudmannen se till att varje verksamhet regelbundet kartlägger och analyserar sin organisation och sina arbetsätt för att försäkra sig om att det inte finns något som leder till eller riskerar att leda till diskriminering eller kränkande behandling.

Enligt Skolverkets allmänna råd bör i det förebyggande arbetet ingå att

1. regelbundet kartlägga barnens och elevernas trygghet och trivsel samt deras uppfattning om förekomsten av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,
2. analysera kartläggningen för att identifiera risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling,
3. i samband med analysen även utvärdera tidigare insatser för att förebygga diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling,
4. utifrån de identifierade riskerna formulera konkreta och uppföljningsbara mål för arbetet,
5. planera vilka insatser som ska genomföras under året för att nå målen och hur dessa ska följas upp och bestämma vem som ansvarar för respektive insats, samt se till att eleverna är delaktiga i kartläggningen och i analysen av resultaten och när man avgör vilka insatser som ska sättas in.

Bilaga 1.

Analys trygghetsarbete för läsåret 24/25 Laxå Kommuns Förskolor

Främjande arbete

Specialpedagog för förskolorna har på ett APT under våren 2024 gått igenom med personalen vad diskriminering och kränkande behandling är. Detta ser vi är ett arbete som behöver fortsätta då vi ser att anmälda misstänkta kränkingsärenden fortfarande sker i låg utsträckning i förskolan.

Pedagogerna har under året arbetat med ”kompisböckerna” som är utifrån Barnkonventionen. Det är inköpt ett nytt arbetsmaterial för förskolorna ”Föreskolegänget”. Arbetsmaterialet innehåller konkreta tips och verktyg till att hantera vardagsdilemman och stärka relationer.

Förebyggande arbete

I det förebyggande arbetet på förskolorna har pedagogerna under året genomfört kartläggningar hur barnen upplever sin vistelsetid på förskolan tillsammans med de äldsta barnen. Kartläggningen sker via trygghetsblanketten som är utformad med glad, mindre glad samt ledsen gubbe där alla barn besvarar frågor tillsammans med en pedagog. Denna blankett gör även vårdnadshavarna hemma med barnen. De yngsta barnen på förskolan har observerats av pedagogerna utifrån enkätens frågor. Trygghetsblanketten har sedan pedagogerna gått igenom tillsammans med vårdnadshavare på barnens framåtsyftande samtal. Vid eventuella behov av åtgärder har kartläggningen följts upp så att åtgärderna har nått sitt resultat. Planen kommer att diskuteras på APT med olika områden för att hålla den aktuell ute i verksamheterna.

Drafit

Vi har på förskolorna haft en mycket låg andel anmälda misstankar om kränkande behandling vilket vi tror beror på att det är svårt i förskolorna att avgöra när det är en misstanke om kränkande behandling eller ej. På APT under föregående år har vi haft uppe olika case där pedagogerna har diskuterat och reflekterat över vad kränkande behandling är i förskolan, för att få pedagogerna mer trygga i det arbetet i barngruppen. Kvalitetsutvecklare kommer under APT hösten -24 att gå igenom Drafit för pedagogerna.

Trygghetsteam

Trygghetsteamet i Laxå kommuns förskolor består av Specialpedagog samt arbetslagsledare på respektive förskola. Arbetslagsledarna har på respektive förskola varit ansvariga i arbetet med att upprätta utkast till en ny plan mot diskriminering och kränkande behandling och ansvarat för att höstens plan gått ut på remiss till arbetslagen som sen diskuterats på höstens APT 2024 innan den fastställdes i oktober -24. Trygghetsteamets utvecklingsområde till kommande läsår är att få till mer fysiska kontinuerliga träffar för att diskutera frågor samt hur trygghetsarbetet löper på. Specialpedagogen har fortsatt i uppdrag att arbeta med att förankra och implementera trygghetsteamets rutiner.

Trygghetsenkät

Vårdnadshavarna har i februari -24 fått trygghetsenkäten utskickad till sig. Svarefrekvensen har i förskolorna varit relativt låg. Trygghetsenkätens frågor kommer revideras inför kommande utskick då vi sett ett behov av det. Revidering av enkäten är påbörjad där arbetslagsledarna från respektive verksamheter varit delaktiga.

I april och maj 2024 har arbetslagsledarna analyserat trygghetsenkäten utifrån områden som lärmiljö, barninflytande samt trygghet. Analyserna av enkäter samt barnintervjuer ligger sen till grund för revidering av plan mot kränkande behandling och diskriminering.

Laxå 2024-10-25

Trygghetsteamsansvariga

Specialpedagog i förskolan